

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMO 2013 M. GRUODŽIO 19 D. NUTARIMO NR. XII-724 „DĖL ILGALAIKIŲ
VALSTYBINIŲ SAUGUMO STIPRINIMO PROGRAMŲ RENGIMO PLANO
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 19 d. nutarimo Nr. XII-724 „Dėl Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo plano patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu (toliau – Projektas) siekiama įgyvendinti 2021 m. gruodžio 23 d. priimto Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo Nr. XIII-3096 pakeitimo įstatymo 2 straipsnio 3 dalies nuostatą, įpareigojančią Lietuvos Respublikos Vyriausybę pateikti Lietuvos Respublikos Seimui tvirtinti atnaujintą Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo planą, įtraukiant į jį Civilinės saugos stiprinimo ir plėtros ir Žvalgybos pajėgumų stiprinimo ir plėtros programas, sudarant teisinį pagrindą Krašto apsaugos sistemos plėtros ir Viešojo saugumo plėtros programų atnaujinimui, atsižvelgiant į pasikeitusias Strateginio valdymo įstatymo nuostatas.

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo 5 straipsnio 1 dalies nuostatą, kad Nacionalinio saugumo strategijai, patvirtintai Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“ (toliau – Nacionalinio saugumo strategija), įgyvendinti rengiami ir kiti Vyriausybės teikiami ir Seimo tvirtinami planavimo dokumentai, siekiama nustatyti nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbius planavimo dokumentus, t. y. patvirtinti Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių planavimo dokumentų rengimo planą, kuriame būtų nurodomi siūlomi parengti dokumentai, jų rengimo terminai, įgyvendinimo laikotarpis, rengiančios ir už įgyvendinimą atsakingos institucijos. Atsižvelgiant į dabartinius saugumo aplinkos pokyčius ir išaugusias grėsmes, tokio plano patvirtinimu būtų sustiprinta Lietuvos Respublikos Seimo parlamentinė kontrolė dėl nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių strateginio planavimo dokumentų įgyvendinimo pažangos.

2. Projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Projektą parengė Krašto apsaugos ministerija. Tiesioginė rengėja – Krašto apsaugos ministerijos Gynybos planavimo departamento (direktorė Giedrė Statkevičiūtė, tel. 8 706 80 651, el. p. giedre.statkeviciute@kam.lt) Plėtros skyriaus (vedėja Laima Petrauskaitė, tel. 8 706 80 782, el. p. laima.petrauskaite@kam.lt) patarėja Julita Dapkutė-Maliukevičienė (tel. 8 706 80 821, el. p. julita.dapkute-maliukeviciene@kam.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami projekte aptarti teisiniai santykiai

Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. XII-724 „Dėl Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo plano patvirtinimo“ (toliau – Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo planas), numatyta:

1. 2018 m. IV ketv. parengti Krašto apsaugos sistemos plėtros programą, kurios įgyvendinimas – 2019–2028 m. Krašto apsaugos sistemos plėtros programa patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. X-743 „Dėl Krašto apsaugos sistemos plėtros programos patvirtinimo“.

2. 2014 m. II ketv. parengti Viešojo saugumo plėtros programą, kurios įgyvendinimas – 2015–2025 m. Viešojo saugumo plėtros programa patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. gegužės 7 d. nutarimu Nr. XII-1682 „Dėl Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programos patvirtinimo“.

Galiojančiame Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo plane taip pat numatyta Nacionalinė kovos su korupcija programa ir Valstybinė narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės ir vartojimo prevencijos programa.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Projektu siūloma patikslinti Krašto apsaugos sistemos plėtos ir Viešojo saugumo plėtos programų pavadinimus, rengimo terminus ir įgyvendinimo laikotarpius, atsiradus poreikiui atnaujinti minėtas programas, siekiant įgyvendinti 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 (toliau – NPP), nustatytus strateginius tikslus ir pažangos uždavinius, įgyvendinančius Nacionalinio saugumo strategiją. Programų pavadinimus siūloma tikslinti atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo 5 straipsnio 1 dalies nuostatą, pagal kurią Nacionalinio saugumo strategijai įgyvendinti rengiamos ilgalaikės valstybinės saugumo *stiprinimo* programos.

Krašto apsaugos sistemos stiprinimo ir plėtos programos rengimo terminą siūloma nustatyti 2022 m. IV ketv., įgyvendinimo – 2022–2030 m., siejant jį su NPP trukmės pabaiga (2021–2030 m.).

Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtos programos rengimo terminą siūloma nustatyti 2022 m. IV ketv., įgyvendinimo – 2022–2030 m., siejant jį su NPP trukmės pabaiga (2021–2030 m.). Taip pat siūloma patikslinti Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtos programą įgyvendinančių institucijų sąrašą, atsižvelgiant į jų planuojamą dalyvavimą, įgyvendinant Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtos programoje nustatytas pažangos priemones.

Siekiant sudaryti tinkamas prielaidas tvariai civilinės saugos sistemos plėtrai ir stiprinimui, Projektu siūloma į Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo planą įtraukti ir Civilinės saugos stiprinimo ir plėtos programą, kurios priemonės užtikrintų sisteminių pokyčių šioje srityje įgyvendinimą apibrėžiant esmines civilinės saugos sistemos tobulinimo kryptis: visuomenės švietimą, komunikaciją ir savisaugos kultūros ugdymą, civilinės saugos ir krizių valdymo sistemą užtikrinančių institucijų žmogiškųjų išteklių, kompetencijų ir infrastruktūros stiprinimą, sinergiją tarp civilinės saugos sistemos grandžių. Ši programa įgyvendintų vieną iš Nacionalinio saugumo strategijos 36 punkte nustatytų valstybės pasirengimo valdyti krizes ir ekstremaliasias situacijas užtikrinimo uždavinių – „Plėtoti civilinės saugos sistemos pajėgumus, stiprinant kompetencijas civilinės saugos srityje, organizacinį parengtumą, užtikrinant pakankamus materialinius ir žmogiškuosius išteklius“ (36.3 papunktis) ir NPP 10 tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“ 10.4 papunktyje nustatytą uždavinį – „Užtikrinti efektyvų krizių nacionalinio saugumo srityje ir ekstremaliųjų situacijų valdymą bei jų prevenciją“. Civilinės saugos stiprinimo ir plėtos programos rengimo terminą siūloma nustatyti 2023 m. I ketv., įgyvendinimo – 2023–2030 m., siejant jį su NPP trukmės pabaiga (2021–2030 m.).

Projektu taip pat siūloma papildyti Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo planą Žvalgybos pajėgumų stiprinimo ir plėtos programa, sudarant teisinį pagrindą Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentui įgyvendinti Nacionalinio saugumo strategijos uždavinius ir NPP 10 tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“ 10.9 papunktyje nustatytą uždavinį – „Stiprinti žvalgybos ir kontržvalgybos pajėgumus“. Žvalgybos pajėgumų stiprinimo ir plėtos programos rengimo terminą siūloma nustatyti 2022 m. IV ketv., įgyvendinimo – 2022–2030 m., siejant jį su NPP trukmės pabaiga (2021–2030 m.).

Nuo 2021 m. sausio 1 d. įsigaliojus naujai Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo redakcijai, įtvirtinusiai naują strateginio valdymo modelį, keičiasi Nacionalinės kovos su korupcija programos ir Valstybinės narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės ir vartojimo prevencijos programos statusas, t. y. šios programos prilyginamos strateginio lygmens planavimo dokumentams – nacionalinėms darbotvarkėms, o ilgalaikės valstybinės saugumo stiprinimo programos – programavimo lygmens planavimo dokumentams. Todėl Projektu siūloma į Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo planą minėtų programų nebeįtraukti. Pažymėtina, kad Nacionalinę kovos su korupcija programą pakeitė 2022–2033 metų nacionalinė darbotvarkė

korupcijos prevencijos klausimais, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. XIV-1178 „Dėl 2022–2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais patvirtinimo“. Valstybinę narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės ir vartojimo prevencijos programą pakeis Lietuvos Respublikos Seimo tvirtinama Nacionalinė darbotvarkė narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės, vartojimo prevencijos ir žalos mažinimo klausimais iki 2035 metų. Projektas jau yra pateiktas Lietuvos Respublikos Seimui.

Siekiant tinkamai įgyvendinti Nacionalinio saugumo strategijoje įtvirtintus ilgojo laikotarpio nacionalinio saugumo uždavinius – valstybės ir savivaldybių institucijų bei piliečių pasirengimo remti ginkluotos gynybos uždavinių vykdymą užtikrinimo, kibernetinio ir informacinio saugumo bei atsparumo stiprinimo, korupcijos kontrolės ir prevencijos – Projektą siūloma papildyti Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių planavimo dokumentų rengimo planu. Į minėtą planą siūloma įtraukti:

1. Nacionalinę energetinės nepriklausomybės strategiją (Nacionalinė darbotvarkė);
2. 2022–2033 metų nacionalinę darbotvarkę korupcijos prevencijos klausimais;
3. Nacionalinę darbotvarkę „Lietuvos Respublikos piliečių rengimo pilietiniam pasipriešinimui strategija“;
4. Krašto apsaugos ministerijos rengiamą Nacionalinę kibernetinio saugumo plėtros programą.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių planavimo dokumentų rengimo plano paskirtis siejama su Nacionalinio saugumo strategijoje įtvirtintų tam tikrų ilgojo laikotarpio nacionalinio saugumo uždavinių (valstybės ir savivaldybių institucijų bei piliečių pasirengimas remti ginkluotos gynybos uždavinių vykdymą užtikrinimas, kibernetinio ir informacinio saugumo bei atsparumo stiprinimas, korupcijos kontrolė ir prevencija) įgyvendinimu, Nacionalinė darbotvarkė narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės, vartojimo prevencijos ir žalos mažinimo klausimais iki 2035 metų į šį planą neįtraukiama.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto teisės akto pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Projektą būtina priimti siekiant atnaujinti ilgalaikės Krašto apsaugos sistemos plėtros ir Viešojo saugumo plėtros programas, įtraukti į Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo planą Civilinės saugos stiprinimo ir plėtros ir Žvalgybos pajėgumų stiprinimo ir plėtros programas, patvirtinti Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių planavimo dokumentų rengimo planą.

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas teisės aktas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Projektas nesusijęs su kriminogenine situacija ir korupcija.

7. Kaip teisės akto įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Projektas nesusijęs su verslo sąlygomis ir jo plėtra.

8. Ar projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Teisės akto inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Įstatymų ar jų pakeitimų priimti nereikės.

10. Ar projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Naujų sąvokų ar terminų nėra nustatoma.

11. Ar projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Projekto nuostatos neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu projektui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Projektą, vadovaujantis Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo plane nustatytais terminais reikės parengti Civilinės saugos stiprinimo ir plėtros bei Žvalgybos pajėgumų stiprinimo ir plėtros programas ir atnaujinti Krašto apsaugos sistemos plėtros ir Viešojo saugumo plėtros programas.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks teisės aktui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Projektui įgyvendinti valstybės biudžeto asignavimų neprireiks.

14. Projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*: ilgalaikės valstybinės saugumo stiprinimo programos, nacionalinio saugumo užtikrinimas, krašto apsaugos sistemos plėtra, viešasis saugumas, civilinė sauga.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Papildomų pagrindimų ir paaiškinimų nėra.
